

Vägar till ett tryggare samhälle, Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67)

Tullverket har granskat delbetänkandet mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet. Tullverket ser positivt på att åtgärder för att förebygga att barn och unga dras in i gängkriminalitet samordnas och att fokus läggs på tidiga insatser. Tullverket vill framhålla vikten av helhetssyn eftersom flera parallella utredningar och uppdrag pågår på området.

Även om många av förslagen riktar in sig på andra aktörer berör de även Tullverket i viss utsträckning. Av de insatsområden beredningen identifierat som centrala berörs Tullverket framför allt av det som gäller förmåga att tidigt identifiera barn och unga i riskzonen och vidta effektiva åtgärder för att förhindra en negativ utveckling. Antalet ärenden hos Tullverket där barn och unga under 18 år misstänks för smuggling har fördubblats på tre år. För barn under 15 år är ökningen särskilt stor. Statistiken indikerar alltså att smuglingen kryper neråt i åldrarna. Merparten av smugglingsbrotten begås genom beställningar på nätet som bl.a. upptäcks i samband med kontroller i post- och kurirflödet, men det förekommer även i resandeflödet. Tullverket arbetar nu med att ta fram tydligare rutiner för hantering av dessa utredningar, bl.a. för kontakter med socialtjänsten, samt att utbilda utredare som ska vara särskilt inriktade på utredningar där barn misstänks för brott. I avsnitt 8.3.2 nämns bl.a. att systemet med orosanmälningar fyller en central roll och att det krävs kunskap hos berörda yrkesgrupper om vilka de tidiga tecknen på att barn far illa är. Sådana anmälningar görs även av Tullverket även om myndigheten i dagsläget inte omfattas av skyldigheten enligt socialtjänstlagen. Att i ett tidigt skede vidta åtgärder som kan förhindra att barn och unga fastnar i kriminalitet är en stor vinst både för individen och samhället.

Möjligheterna att utbyta information mellan myndigheter är, som också beredningen konstaterar, av central betydelse när det gäller samverkan och tidiga insatser. Frågan om förbättrade möjligheter för socialtjänst och skola att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter ingår i uppdraget för utredningen Förbättrade möjligheter att utbyta information med brottsbekämpande myndigheter (Ju 2022:03). Även en utökad möjlighet för Statens institutionsstyrelse att lämna uppgifter behövs. Vidare bör även Tullverket omfattas av skyldigheten att göra en orosanmälan till socialtjänsten när barn misstänks fara illa. Frågan om fler myndigheter ska omfattas av den skyldigheten ses över av Utredningen om utbyte och inhämtning av uppgifter i socialtjänsten för att förebygga brott och öka skyddet för barn (S 2022:A). Detta är ändringar som skulle kunna göra stor nytta i arbetet med att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet.

Ärendets handläggning

I detta ärende har överdirektören Johan Norrman beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Jonna Wiborn. I den slutliga handläggningen har även rättschefen Karin Erlingsson deltagit.

TULLVERKET

Johan Norrman

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Tullkriminalavdelningen